

01.12.2023

Стрембицька Л.А.

**УСНИЙ ТВІР-ОПИС ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ ЗА
КАРТИНОЮ В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ**

українська мова, 8 клас

Мета: ознайомити восьмикласників з вимогами до написання твору-опису за картиною в публіцистичному стилі; закріпити знання про опис як тип мовлення, його особливості та структуру; удосконалити вміння учнів усно складати твір-опис за картиною, користуючись відповідною термінологією та художніми засобами; прививати почуття любові до культурної спадщини своєї країни.

- Чим цікава Україна історично та культурно?
- Які історичні та культурні пам'ятки Ви запропонували б до розгляду як найбільш цікаві?

Робота за репродукцією картини художника О. Волненка «Софія Київська»

Розповідь про художника

Волненко Олександр Анатолійович народився 23 березня 1941 року в м. Харкові в сім'ї художника. Українець. Батько — Волненко Анатолій Никонівч — заслужений діяч мистецтв України. Мати — Бондаренко-Коломойцева Тетяна Іванівна. Під час війни батько був на фронті. З 1946 по 1948 рік Олександр Анатолійович проживав разом із батьком у Москві, де був зарахований до першого класу середньої школи. У 1949 році разом із батьком переїхав жити до Києва. До 1954 року вчився в Київській школі № 54. У 1955 році поступив до Республіканської художньої школи ім. Т. Г. Шевченка, яку закінчив у 1959 році, а потім продовжив навчання в Київському державному художньому інституті на факультеті живопису.

У серпні 1962 року Олександр Анатолійович був у Німецькій Демократичній Республіці з групою студентів на практиці, де виконав цілу серію робіт у техніці олійного живопису, акварелі, сепії, чорнила, туші.

У 1965 році він закінчив інститут, захистивши на відмінно дипломну роботу на тему «Тарасові шляхи», яка потім експонувалася на виставці дипломних творів.

У середині 1965 року після закінчення художнього інституту був направлений на роботу до Київського державного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка.

1968 році брав участь у виставці художників театру та кіно, де експонувалося п'ять ескізів до театральної постановки Г. Жуковського «Туманність Андромеди». У травні 1969 року працював художником-постановником у Київському державному академічному театрі опери та балету. В 1969 році був в Угорщині у місті Сегеді, де за його ескізами було виконано сценічне оформлення балету «Бахчисарайський фонтан».

У 1972 році за ескізами Волненка О.А. були виконані нові костюми до опери Гулака -Артемівського «Запорожець за Дунаєм». З 1972 по 1975 рік працював викладачем у Республіканській художній школі ім. Т. Г. Шевченка. У 1975 році був запрошений на педагогічну роботу до Київського державного художнього інституту, де працював до 1979 року.

Член Національної спілки художників з 1979 року.

Осмилення картини «Софія Київська»

Загальне осмилення зображеного на картині

Колективне опрацювання робочих матеріалів (робота з таблицею).

Заснування собору	Засновником храму був великий київський князь Ярослав Мудрий. Закладено собор у 1037 році на честь перемоги над печенігами
Етимологія (походження) назви собору	Назва собору походить від грецького слова «софія» — мудрість
Загальна характеристика собору	Софія Київська завдовжки — 29,5 метрів, завширшки — 29,3 м, а разом із галереями — відповідно 41,7 та 54,6 м, площа собору становить близько 600 кв. м, а загальна площа — 2310 кв. м. Висота від підлоги собору до zenіту центрального купола — 29 м. Хори також мають значну площу — 260 кв. м
Складові комплексу собору	Національний заповідник «Софія Київська» є комплексом давньої архітектури, до складу якого входять монастирські споруди: дзвіниця, митрополичий дім, трапезна, братський корпус, бурса, консисторія, Південна вежа, брама Заборовського, зведені у XVIII–XIX ст. та огорожені міцним муром

Бесіда за запитаннями.

1. Що вам відомо про пам'ятку історії та культури, зображену на картині? Де вона знаходиться?
2. Коли і ким цей собор був споруджений? У якому стилі побудовано пам'ятку?
3. Яка історія Софійського собору?

Творче опрацювання картини

1. У яку історичну епоху зображено Софію Київську? Свою думку обґрунтувати.
2. У яку пору року зображено Софію Київську? Яку кольорову гаму використав художник у своїй картині?
3. Дзвіниця Софійського собору побудована у стилі бароко. Які ознаки характерні для нього? Як вони втілені у споруді?
4. Описати фасад Софійського собору, його бані, укриті листовим свинцем, оформлення центрального входу.
5. Що найбільше привертає вашу увагу в описі собору? Які почуття й настрої викликає у вас пам'ятка?

Лексико-фразеологічна робота

Пояснити лексичне значення слів фасад, портал, фронтон, баня, вежа, пілястр.

Фасад — зовнішній, лицьовий бік будівлі, що звичайно виходить на вулицю.

Портал — архітектурно оформлений вхід до монументального будинку.

Фронтон — верхня частина фасаду будинку, портика, колонади, що являє собою трикутну площину, обмежену з боків двосхилим дахом, обрамлену біля основи карнизом.

Баня — опуклий дах, що має форму півкулі; купол.

Вежа — вузька споруда, що заввишки значно більша, ніж завширшки; будується окремо або як складова частина фортеці, палацу та ін.

Пілястр — плоский, схожий на колону виступ на поверхні стіни чи стовпа

Складання плану опису картини (з опорою несхематичний план у підручнику)

План

1. Загальне враження від картини.
2. Детальний опис змісту художнього твору.
  - а)Зображення на передньому плані картини (буденне життя людей);
  - б)центральний образ Софійської лаври – дзвіниця;
  - в)зображення заднього плану (інші споруди Софійської лаври).
3. Власне судження про картину.

Об'єднання учнів у групи для безпосереднього опису картини.

Фізкультхвилинка «Обери колір»

Складання твору-опису за картиною в публіцистичному стилі (усно)

За поданим початком скласти усний твір-опис Софії Київської за картиною Олександра Волненка в публіцистичному стилі, додержуючись відповідної термінології.

Дивне відчуття охоплює мене, коли дивлюся на картину Олександра Волненка «Софія Київська». Десь залишається гомінливе сьогоднішнє, віки розступаються, і постає далеке минуле...

Домашнє завдання

Скласти письмовий твір-опис пам'ятки культури в публіцистичному стилі за картиною Олександра Волненка «Софія Київська».